

Astrid Lindgren

Eemelin kootut metkut

NELIVÄRI-
KUVITUS

Kuvittanut Björn Berg

WSOY

Astrid Lindgren

Eemelin kootut metkut

Suomentaneet Aila Meriluoto ja Kerttu Piskonen

Kuvittanut Björn Berg

Värittänyt Matilda Ruta

Werner Söderström Osakeyhtiö
Helsinki

Ruotsinkielinen alkuteos
STORA EMILBOKEN

Yhteislaitos kirjoista:

Vaahteramäen Eemeli
Ruotsinkielinen alkuteos Emil i Lönneberga
Suomentanut Aila Meriluoto
© Text: Astrid Lindgren 1963 / The Astrid Lindgren Company
Alkuteoksen kustantanut 1963 Rabén & Sjögren, Ruotsi
Suomenkielinen laitos © Aila Meriluoto ja WSOY 1970

Eemelin uudet metkut
Ruotsinkielinen alkuteos Nya hyss av Emil i Lönneberga
Suomentanut Aila Meriluoto
© Text: Astrid Lindgren 1966 / The Astrid Lindgren Company
Alkuteoksen kustantanut 1966 Rabén & Sjögren, Ruotsi
Suomenkielinen laitos © Aila Meriluoto ja WSOY 1971

Eläköön Eemeli
Suomentanut Kerttu Piskonen
Ruotsinkielinen alkuteos Än lever Emil i Lönneberga
© Text: Astrid Lindgren 1970 / The Astrid Lindgren Company
Alkuteoksen kustantanut 1970 Rabén & Sjögren, Ruotsi
Suomenkielinen laitos © Kerttu Piskonen ja WSOY 1971

© Illustrations: Björn Berg / Bildmakarna Berg AB

Yhteislaitos © Astrid Lindgren 1972, 1973, 2013, 2019 /
The Astrid Lindgren Company
Werner Söderström Osakeyhtiö
Tarkistettu suomennos
ISBN 978-951-0-44356-9
Painettu EU:ssa

Vaahteramäen Eemeli

Karl-Johanille

Vaahteramäellä asui poika, jota sanottiin Vaahteramäen Eemeliksi. Hän oli villi pieni jukuripää, ei ollenkaan tuollainen kiltti lapsi kuin sinä. Vaikka kiltin näköinen Eemeli oli – oikein kiltin näköinen. Silloin kun ei kiljunut. Eemelillä oli pyöreät sinisilmät ja pyöreät punaposket ja vaalea villava tukka. Kaikki oli niin kiltin näköistä, että Eemeliä olisi luullut kerrassaan pikku enkeliksi. Mutta jos luuli, niin erehtyi. Eemeli oli viiden vanha ja väkevä kuin pieni härkä, ja hän asui Kissankulman talossa Vaahteramäen kylässä. Ja tietysti hän puhui samanlaista kieltä kuin sillä seudulla puhuttiin, minkäpä hän sille mahtoi. Kun hän halusi lakkinsa, hän ei sanonut kuten sinä: ”Minä tahdon lakkini.” Hän sanoi näin: ”Mie tahon miun mössykkäin!” Hänen mössykkänsä oli tuollainen lippalakki, jossa oli musta lippa ja sininen päällinen, aika ruma lakki. Isä oli ostanut sen hänelle kerran kaupungista. Eemeli ihastui siihen niin, että sanoi illalla nukkumaan mennessään: ”Mie tahon miun mössykkäin!”

Äiti ei olisi antanut Eemelille lakkia vuoteeseen. Hän aikoi työntää sen eteisen hyllylle, mutta silloin

Eemeli kiljui niin, että koko Vaahteramäki kuuli: ”Mie tahon miun mössykkäin!”

Ja kolmen viikon ajan Eemeli nukkui joka yö lakki päässään. Kävi hän se jotenkuten, vaikka myhkyräiseltä tuntuikin. Pääasia että Eemeli sai tahtonsa lävitse, siitä hän kyllä piti huolen. Ja siitä, ettei äiti saanut tahtoaan lävitse. Kerran jouluna äiti yritti saada Eemelin syömään papumuhennosta, vihannekset kun ovat niin terveellisiä. Mutta Eemeli sanoi ei.

– Etkö sinä ikinä aio syödä vihanneksia? äiti kysyi.

– Joo, oikeita vihanneksia, sanoi Eemeli.

Ja sitten hän istahti hissukseen joulukuusen taakse ja rupesi nakertelemaan sitä. Mutta pian hän kyllästy, sillä neulaset pistelivät suuta.

Sellainen jukuripää oli Eemeli. Hän halusi komenella äitiä ja isää ja koko Kissankulmaa, mieluummin koko Vaahteramäkeä, mutta siihen eivät vaahteramäkeläiset suostuneet.

– Nuo Kissankulman Niemiset ovat aika helteessä, kun poika on tuollainen vintiö, he sanoivat. – Siitä ve-karasta ei kyllä ikinä tule ihmistä.

Niin sitä luultiin Vaahteramäellä. Eipä olisi sellaisia puhuttu, jos olisi arvattu miten pitkälle Eemeli vielä pääsi. Jos olisi arvattu, että hänestä isona tuli vallan kunnanvaltuuston puheenjohtaja! Et varmaan tiedä, mitä merkitsee olla kunnanvaltuuston puheenjohtaja, mutta hienoa puuhaa se on, usko pois, ja se Eemelistä vähitellen tuli.

Mutta pysytellään nyt vain siinä ajassa, jolloin Eemeli oli vielä pieni ja asui Kissankulman talossa Vaahteramäen kylässä isänsä Anttoni Niemisen, äitinsä Alma Niemisen ja pienen Iida-siskonsa kanssa. Kissan-

kulmassa oli myös renki Aatu ja piika jonka nimi oli Liina. Sillä siihen aikaan kun Eemeli oli pieni, Vaah-
teramäellä ja muuallakin oli piikoja ja renkejä. Rengit
kyntivät ja hoitivat hevoset ja härät ja ajoivat heinät la-
toon ja kylvivät perunan, ja piiat lypsivät ja pesivät asi-
tiat ja lattiat ja lauloivat lapsille.

Nyt siis tiedät keitä Kissankulmassa asui. Anttoni-
isä, Alma-äiti, pikku Iida, Aatu ja Liina. Ja lisäksi kaksi
hevosta, pari härkää, kahdeksan lehmää, kolme por-
sasta, kymmenen lammasta, viisitoista kanaa, kukko,
kissa ja koira. Ja tietysti Eemeli.

Kissankulma oli soma pieni maalaistalo, jossa oli
punaiseksi maalattu päärakennus kummulla omena-
puiden ja syreenien keskellä. Ja ympärillä oli peltoja ja
niittyjä ja laidunmaita ja järvi ja iso, iso metsä.

Kissankulman elämä olisi ollut tyyntä ja rauhallista, ellei Eemeliä olisi ollut.

– Tuolla pojalla on aina metkut mielessä, sanoi Liina. – Ja milloin se ei itse konstaile, niin ainakin sille sattuu jos mitä. Mokomaa vekaraa en ole ikinä nähnyt.

Mutta äiti puolusti Eemeliä.

– Eihän Eemeli häijy ole, hän sanoi. – Tänäänkin jos hän nyt kerran nipisti Iidaa ja sattui kaatamaan kahvikerman... no niin, ja juoksuttihan hän kissaa kanakopin ympäri. Mutta muuten minusta näyttää, että poika alkaa tasaantua ja tulla kiltimmäksi.

Ei Eemeli häijy ollutkaan, ei toki. Hän piti kovasti sekä Iidasta että kissasta. Mutta pakkohan Iidaa oli vähän nipistää, sillä ei sisko muuten olisi antanut hänelle siirappivoileipäänsä. Ja kissaa Eemeli ajoi takaa

kaikessa ystävytydessä, vain nähdäkseen voittaisiko sen juoksussa. Vaikka ei kissa sitä ymmärtänyt.

Tämä päivä, jolloin Eemeli nipisteli kerran Iidaa ja kaatoi kahvikerman ja ajoi takaa kissaa, oli maaliskuun seitsemäs. Mutta nyt saat kuulla parista muusta päivästä, joina tapahtui enemmän. Mistä syystä lienee tapahtunut. Siksikö että Eemelillä oli metkut mielessä vai siksi, että hänelle aina sattui jos mitä. Aloitetaan vaikka eräästä kevätpäivästä.

TIISTAI 20. TOUKOKUUTA,
jolloin Eemeli työnsi päänsä keittokulhoon

Sinä päivänä oli päivälliseksi lihakeittoa. Liina oli kaatanut keiton kukalliseen kulhoon, ja kaikki istuivat keittiön pöydän ympärillä syömässä, varsinkin Eemeli. Hänestä keitto oli hyvää, ja sen kyllä kuuli.

– Täytyykö sinun hörppiä tuolla tavalla, äiti torui.

– Eihän se muuten keitolta maistu, sanoi Eemeli.

Tai oikeastaan hän sanoi näin: – Silleen se vasta makosalt maistuu.

Mutta mitäpä murteesta, ei välitetä siitä nyt.

Kaikki saivat syödä niin paljon kuin jaksivat, ja sitten kulho oli tyhjä. Pohjalla oli enää pienen pieni tilkka. Sen tilkan halusi Eemeli eikä siihen muuten päässyt käsiksi kuin työntämällä päänsä keittokulhoon. Näin Eemeli tekikin ja aivan oikein, kuului selvästi miten hän hörppi kulhossa. Sitten Eemelin piti

vetää päänsä pois, mutta kuvitella, sepä ei lähtenyt-kään irti. Kulho oli tarttunut hänen päähänsä! Silloin Eemeli säikähti ja hyppäsi pois pöydästä ja keittokulho oli hänen päässään kuin mikäkin pytty. Sen alta ei näkynyt silmiä eikä korvia. Eemeli kiskoi kulhoa ja kiljui. Liinakin jo pelästyi.

– Meidän hieno pilkkumi! hän päivitteli. – Meidän hieno kukallinen pilkkumi! Mistä keitto nyt syödään?

Kulhoon ei tosiaan voinut panna keittoa, kun siinä oli Eemelin pää, sen verran Liinakin ymmärsi, vaikkei järjenjuoksultaan kovin nopea ollutkaan.

Mutta äiti ajatteli enemmän Eemeliä.

– Herttanen aika, kuinka pojan tuosta saa irti. Täytyy särkeä hellakoukulla koko pilkkumi.

– Älä hupsuttele, sanoi isä. – Sehän on neljän mar-
kan pilkkumi.

– Antakaas kun minä yritän, sanoi Aatu-renki, joka
oli rivakka ja vahva mies. Hän tarttui kulhoon korvista
ja nosti sen korkealle ilmaan, mutta mitäpä se auttoi?
Eemeli seurasi vain mukana. Sillä Eemeli oli tosiaan
juuttunut lujasti kulhoon. Ja siinä hän nyt riippui ja
sätkytteli jalkojaan päästäkseen takaisin lattialle.

– Laske... päästä minut alas... päästä, johan minä
sanoin, hän kiljui. Ja lopulta Aatu päästi.

Kaikilla oli jo oikein paha mieli. He seisoivat keit-
tiössä Eemelin ympärillä ja miettivät, Anttoni-isä,

Alma-äiti, pikku Iida, Aatu ja Liina. Mutta kukaan ei keksinyt, miten Eemeli saataisiin irti keittokulhosta.

– Katsokaa, Eemeli itkee, sanoi pikku Iida ja osoitti kyyneliä, jotka noruivat esiin kulhon alta ja kierivät hitaasti pitkin Eemelin poskia.

– Enpä, Eemeli huusi. – Se on lihakeittoa.

Ääni kuulosti topakalta kuten aina, mutta eipä mahtanut olla erityisen hauskaa seistä siinä keittokulho päässään, ja ajatella, jos hän ei *ikipäivinä* pääsisi siitä irti! Eemeli parka, ei hän saisi pitää edes mössykkäänsä!

Äidin kävi kovasti sääliksi pientä poikaansa. Hän aikoi taas ottaa hellakoukun ja särkeä kulhon, mutta isä sanoi:

– Ei ihmeessä! Kulho maksoi neljä markkaa. Parasta ajaa Marjolahteen lääkärille, kyllä hän sen irrottaa. Tohtori ei missään tapauksessa ota kuin kolme markkaa. Siinä ansaitaan markka.

Äidin mielestä se oli mainio ehdotus. Ei sitä joka päivä ansaittu kokonaista markkaa. Mitä kaikkea sillä rahalla saisikaan, vaikka jotakin mukavaa pikku lidalle, jonka oli jäätävä kotiin kun Eemeli pääsi ajelemaan.

Kissankulmassa tuli kiire. Eemeli oli siistittävä, hänet piti pestä ja pukea pyhävaatteisiin. Kampaamaan hän ei päässyt eikä edes pesemään korvia, vaikka se olisi ollut kovasti tarpeen. Äiti kyllä yritti työntää etusormensa kulhon reunan alle hangatakseen Eeme-

lin korvia, mutta siinä oli käydä huonosti, sillä hänkin juuttui kulhoon.

– Noin siinä käy, pikku Iida sanoi, ja Anttoni-isä oikein suuttui, vaikka hän muuten olikin kiltti mies.

– Kuka vielä tahtoo juuttua kiinni keittokulhoon, hän huusi. – Tulkaa vain kaikkiin mokomin, niin minä otan ison heinähäkin ja vien koko Kissankulman Marjolahteen tohtorille.

Mutta silloin Eemelin äiti nykäisi oikein kovasti ja sai sormensa irti.

– Korvienpesu saa jäädä, Eemeli, hän sanoi ja puhalsi sormeensa. Silloin kulhonreunan alapuolella näkyi tyytyväinen hymy, ja Eemeli sanoi:

– No se hyöty tästä pilkkumista ainakin on.

Mutta Aatu oli jo ajanut hevosen ja rattaat isojen portaiden eteen, ja Eemeli tuli ulos ja kapusi kyytiin. Hän oli kerrassaan hieno juovikkaissa pyhävaatteissaan ja mustissa nappikengissään ja keittokulhossaan, no jaa, ehkä nyt keittokulho näytti vähän omituiselta, mutta olihan se kukallinen ja kaunis, melkein kuin muodikas kesähattu. Ainoa vain, että se oli vähän liiaksi Eemelin silmillä.

Ja sitten lähdettiin ajamaan kohti Marjolahtea.

– Katsokaahan pikku Iidaa sillä aikaa, äiti huusi. Hän istui etuistuimella Eemelin isän kanssa. Takais-
tuimella istui Eemeli keittokulhoineen. Ja mössykkä oli hänen vieressään istuimella. Totta kai piti olla jotain päässä kotimatallakin. Olipa hyvä, että hän sen muisti!

– Mitä minä keitän illalliseksi? Liina kysyi rattait-
ten vierähtäessä liikkeelle.

– Tee mitä tahdot, äiti vastasi. – En minä nyt en-
nätä ajatella.

– No, sitten minä teen lihakeittoa, Liina sanoi. Mutta samassa hän näki kukallisen esineen katoavan tienmutkaan ja muisti, kuinka asiat olivat. Hän kääntyi Aatun ja pikku Iidan puoleen ja sanoi murheelli-
sena:

– Täytyy kai sitten tyytyä sianlihaan ja palttuun.

Eemeli oli ajanut monta kertaa Marjolahteen. Hänestä oli tavallisesti hauskaa istua rattailta ja katsella

korkealta taloja joiden ohi ajettiin, ja lapsia jotka asuivat taloissa, ja koiria jotka haukkuivat veräjillä, ja hevosia ja lehmiä jotka kävivät laitumella.

Mutta hauskuus oli nyt kaukana. Nyt hänellä oli keittokulho silmillään eikä hän nähnyt sen alta kuin omien nappikenkiensä kärjet. Koko ajan piti kysyä isältä:

– Missä nyt ollaan? Joko on ajettu pannukakkupaikan ohi? Tullaanko pian porsaspaikkaan?

Eemeli oli keksinyt nimet kaikille tien varren taloille. Pannukakkupaikan nimi johtui siitä, että kerran kaksi paksua tenavaa seisoivat talon veräjällä ja söivät pannukakkuja, kun Eemeli ajoi ohi. Ja porsaspaikka oli saanut nimensä virkeästä porsaasta, jota Eemeli väliin rapsutti selästä.

Mutta nyt Eemeli tirkisteli synkkänä nappikenkiään eikä nähnyt pannukakkuja eikä porsaita. Ihmekö tuo, että hän jankutti:

– Missä nyt ollaan? Eikö jo kohta tulla Marjolahteen?

Lääkärin odotushuone oli täynnä väkeä, kun Eemeli astui sisään keittokulho päässään. Hän herätti kaikissa heti sääliä. Jokainen ymmärsi, että oli tapahtunut onnettomuus. Vain muuan pieni häijy ukko nauroivat minkä jaksoi, aivan kuin olisi hyvinkin hassua juuttua kiinni keittokulhoon.

– Hohhohhoo, paleltaako korviasi, poika?

– Ei, sanoi Eemeli.

Kaikki Eemelin metkut väreissä!

Vaahteramäen Eemeli on nokkela nuorimies, joka keksii päivät pääksytysten kaikenlaista. Keitto-kulho juuttuu Eemelin päähän, pikkusiskon Eemeli hinaa lipputangonnokkaan ja isä astuu Eemelin virittämään hiirenloukkuun. Kerta toisensa perään poika passitetaan verstashuoneeseen miettimään tekosiaan. Kukapa olisi arvannut, että tästä vilpertistä tulee isona vielä kunnanvaltuuston puheenjohtaja!

Eemelin kootut metkut sisältää kaikki kolme Astrid Lindgrenin verratonta kirjaa Eemelistä: Vaahteramäen Eemeli, Eemelin uudet metkut ja Eläköön Eemeli. Björn Bergin piirroskuvitus loistaa entistäkin elävämpänä Matilda Rutan loihtimissa väreissä.

www.wsoy.fi

L84.2

ISBN 978-951-0-44356-9